

Rudarstvom će se u narednim godinama kod nas baviti isključivo strane multinacionalne korporacije. Za dve godine stranci uložili 95 miliona dolara u istraživanja.

Srbija leži na oko dva miliona tona olova i cinka, više miliona tona bakra, oko 20 tona zlata i čak četiri milijarde tona uglja, a gotovo sve rude, osim uglja, iskopavaće narednih godina uglavnom privatne kompanije. Ukoliko se u sledećih deset godina otvori pet novih rudnika, kao što je planirano, našoj zemlji bi to trebalo da donese pet milijardi dolara stranih investicija i oko 1.000 novih radnih mesta.

Multinacionalne korporacije poput američkog “Friporta”, kanadskog “Reservoir mineralsa” i britansko-australijskog “Rio Tinta” uložile su u geološka istraživanja u Srbiji tokom poslednje dve godine oko 95 miliona dolara. Geološke investicije povećale bi se nekoliko puta kada bi naša zemlja tačno znala s koliko rudnog bogatstva raspolaže.

- Procene o resursima i rezervama zlata, bakra, olova i cinka u Srbiji poznate su samo Ministarstvu rudarstva i energetike, a u domenu su poslovne tajne - objašnjava geolog Predrag Mijatović iz Geološkog zavoda Srbije. - Geološki zavod Srbije poslednju detaljnu analizu stanja rezervi mineralnih sirovina u Srbiji uradio je 2000. godine za potrebe Savezne vlade. Kada su u pitanju olovo i cink, svi rudnici u Srbiji su gotovo isključivo u privatnom vlasništvu, uglavnom stranaca.

Rudnici u kojima je aktivna eksploatacija olova i cinka su “Veliki majdan” kod Ljubovije, “Rudnik” kod Gornjeg Milanovca, “Grot” kod Vranja i “Lece” kod Medveđe. U svakom od ovih rudnika ima nekoliko stotina hiljada tona rudnih rezervi. Kao prateće mineralne sirovine, koje imaju vrlo visoku vrednost na tržištu, pojavljuju se zlato i srebro. U rudnicima “Rudnik” i “Veliki majdan” u značajnim količinama ima srebro, a zlata i srebra ima u “Lecu”, koji je veliki potencijal. Ipak, naš najveći rudnik zlata je “Bor”, koji je državni.

Mada laicima može delovati da je našoj zemlji najbolje da sama iskopava rudu i tako za sebe ostavi najveći udeo, ipak u stvarnosti nije tako.

- Svuda u svetu, osim možda u Kini i Severnoj Koreji, eksploatacijom mineralnih sirovina bave se privatne kompanije, a vodeću ulogu imaju rudarske multinacionalne firme. Proces od početka geoloških istraživanja pa do prve faze eksploatacije traje između 10 i 15 godina - kaže Mijatović. - I sama preduzeća moraju mnogo da rizikuju, jer na početku geoloških istraživanja, koja nisu jeftina, ne znaju da li će se ona završiti pronalaskom ležišta. Do sada su se sve strane i domaće kompanije oslanjale u prvim fazama istraživanja na podatke dobijene u periodu kada su država i državna preduzeća finansirali osnovna i primenjena geološka istraživanja, a to je period od 1945. do danas.

Srbija ima rezervi bakra za narednih 25 godina, dok uglja ima za skoro ceo jedan vek, kaže profesor dr Rade Jelenković, šef Departmana za ekonomsku geologiju Rudarsko-geološkog

fakulteta Univerziteta u Beogradu i redovni član Akademije inženjerskih nauka Srbije.

- Mineralno bogatstvo Srbije se ne koristi u meri u kojoj je to stvarno moguće - navodi Jelenković. - Osnovni problemi su nedostatak finansijskih sredstava za geološka istraživanja, nedovoljna prerađivačka industrija i relativno mali broj kompanija s kadrom koji je sposoban da odgovori svim zadacima. Zato moramo više da uključimo bogate strane firme. One su u poslednjih deset godina u geološka istraživanja metaličnih i nemetalčnih mineralnih sirovina, ne računajući ležišta nafte i gasa, uložile više od 300 miliona dolara i zapošljavale oko 700 domaćih radnika. Od visokoobrazovanih do nekvalifikovanih.

Prema zvaničnim podacima, u Srbiji je registrovano oko 350 rudarskih firmi i oko 20 preduzeća koja se bave istraživanjem ležišta mineralnih sirovina, od gline do zlata. Ipak, kvalitet sirovina još se ispituje.

Najpoznatija ležišta bakra u eksploataciji, s pretežno niskim sadržajem metala i značajnim potencijalima, nalaze se u istočnoj Srbiji u Majdanpeku, Boru i Velikom Krivelju, a olovno-cinkane rude na Rudniku, u "Lecu", "Velikom majdanu", "Grotu" i "Belom brdu". Značajne rezerve olova i cinka su i u "Starom Trgu" i "Kiževku" na KiM. Zlata i srebra ima najviše u ležištima RTB "Bor".

Postoje i poznate rezerve metala kao što su kalaj, mangan, molibden, titanijum, vanadijum i uran, koje se ne eksploatišu jer su rezerve rude male. Potencijalno značajni resursi nikla i kobalta nalaze se u regionu Mokre gore, Čikatova i Glavice, ali stručnjaci napominju da njihove rezerve uopšte nisu istražene. Potencijalnih ležišta antimona ima u rejonu Zajače, Kopaonika i Bujanovačkog masiva, dok se aluminijum pojavljuje u zapadnoj Srbiji.

Kada se količine mineralnih resursa mere u odnosu na površinu zemlje, Srbija ima rezervi zlata, srebra, bakra, olova i cinka iznad svetskih proseka. U granicama ispod svetskih proseka nalaze se resursi i rezerve volframa, kalaja, gvožđa i hroma.

Posmatrano u odnosu na procenat svetskog stanovništva, grupi mineralnih resursa Srbije na nivou ispod svetskih proseka pridružuju se mangan, živa, fluorit, barit, gips i druge sirovine. Slično stanje je i u pogledu resursa i rezervi nafte, gasa i uljnih šejlova. Međutim, ležišta uglja, posebno lignita, u odnosu na količinu utvrđenih rezervi u svetu, Srbiju stavlja na mesto daleko iznad svetskih proseka.

Resursi nafte i gasa pretežno se nalaze u Panonskom basenu Srbije, na području Banatske depresije. Proizvodnja nafte u Srbiji podmiruje od 20 do 30 odsto domaćih potreba za tim energentom.

Prirodni rezervoari Srbije imaju u rezervama oko 14 miliona tona nafte i gasa, ali se procenjuje da naše tlo leži na četiri puta više crnog zlata. Zalihe nafte rastu svake godine, kao i godišnja proizvodnja.

Prema listi "World fakt buka" iz 2013. godine, Srbija se nalazi na 74. mestu po dokazanim rezervama nafte.

izvor: novosti.rs